

การพัฒนาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

THE MODEL DEVELOPMENT OF CAUSAL RELATIONSHIP OF THE FACTORS INFLUENCING
THE ELEMENTARY ORGANIZING READINESS IN LOCAL ADMINISTRATION ORGANIZATIONS

เย็นตา รุ่งสุวรรณ¹
Yanta Rungsuwan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการ กองการศึกษา นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการ กองการศึกษา/หัวหน้าส่วนการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ทั้ง 76 จังหวัด จำนวน 23,553 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1,782 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 อย่าง คือแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามแบบเพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยที่ได้จากการวิเคราะห์รูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural equation models) ด้วยโปรแกรมลิสเรล version 9.1 Activation code: 0826-F30C-1BA3-6C9D ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบภายใน ได้แก่ หลักสูตรการจัดการศึกษาท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารสภาองค์การ การจัดการ งบประมาณ วัฒนธรรม วิสัยทัศน์องค์การ และพันธกิจ 2) องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ชุมชน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี และการสื่อสาร การเมืองและกฎหมาย และกฎหมายการศึกษา 3) องค์ประกอบการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล 4) ความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป

2. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์ประกอบภายใน องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบการมีส่วนร่วม โดยองค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก มีอิทธิพลโดยตรงทางลบต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่องค์ประกอบภายนอกมีอิทธิพลทางบวกต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองโดยผ่านตัวแปร การมีส่วนร่วมและตัวแปร การมีส่วนร่วมมีอิทธิพลโดยตรงทางบวกต่อความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. การตรวจสอบและยืนยันรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปรับแก้

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

แล้ว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยพิจารณาจากผลการตรวจสอบค่าสถิติ $\chi^2 = 320.064$ ค่าความน่าจะเป็น (p) = .00 ที่องศาอิสระ (df) = 185 ดัชนีวัดระบบความกลมกลืน (GFI) = 0.94 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว ($AGFI$) = 0.91 กลุ่มตัวอย่าง (CN) = 303.20 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (RMR) = 0.042 ดัชนีของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือของการประมาณ ($RMSEA$) = 0.013

ABSTRACT

This research aims to 1) Study the elements that influence readiness of Local Organization to manage basic education, 2) to establish the Pattern of the elements that influence the availability of local organization administrations to manage basic education, and 3) to determine the Pattern of the elements that influence readiness. of local Organization to manage basic education. The population in this research are the Chief Executive of the Provincial, Chief Administrator of the PAO. Director of the Education. Mayor. Municipal Clerk. Director of the Education. The Chief Executive of the Subdistrict Administrative Organization (SAO). Chief Administrator of the SAO. Director of the Education/ Chief of the Section of Education and Culture Department. Of 76 provinces of the 23,553 samples. in this study have been used the samples, 1,782 people, according to the analysis of the Linear equations model. From the Multi stage Random Sampling Tools used in research are Multi stage random Sampling and Interview. The interviews and questionnaires evaluation scale has five levels the confidence to 0.95. Analyze basic statistics including the mean, standard deviation. And the statistics used to check the consistency between the theoretical model with empirical data. The analysis of the Linear equations model, (Structural equation models) using LISREL version 9.1 Activation code: 0826-F30C-1BA3-6C9D.

The Research results Found : the influence Factors are

- 1) The internal factors consist of the education Programmer, organization structure, environmental in the organization, management, budget, culture, visions and missions,
 - 2) The external factors including economic, social, community and culture, technology and communications. Politics and law And Legal Education,
 - 3) The elements of participation include the participations in planning, implementation and mutual benefit,
 - 4) And readiness of the local organizations, including academic, human Resources, general administration budget.
2. The relationship Pattern of the elements that influence the availability of local Organization to manage basic education consists of internal components. External components And elements of participation By the internal and external factors influence negatively on the availability of local organizations to manage education. While the basic external factors are a positive influence on the availability of the basic education through the variables involved. And variables involved Positive influence on the readiness of

local organizations to manage basic education. 3 Pattern verification, the causal relationship of the factors. Influencing the availability of local organizations to manage basic education found that a causal relationship of the factors that influence the availability of local organizations to manage basic education modified. Is consistent with empirical data. In favorable by considering the statistical results of the audit probability values $c^2 = 320.064$ ($p = .00$ degrees of freedom ($df = 185$ index, harmonized system (GFI) = 0.94 Adjusted Indices of harmonization is old. (AGFI) = 0.91 sample (CN) = 303.20, root-mean-square index. Of debris in standard score (RMR) = 0.042, mean square of the index of the rest of approximation (RMSEA) = 0.013

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ มีมาตราต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับองค์ประกอบของการจัดการคุณภาพโดยรวม โดยเฉพาะมาตรา 43 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอบรมขึ้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ซึ่งว่าด้วยระบบการศึกษา บัญญัติไว้ในมาตรา 15 ว่าการจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษา ในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ ในส่วนของการศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (จัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา) และการศึกษาระดับอุดมศึกษา รวมทั้งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้บัญญัติสาระเกี่ยวกับการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น ๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไว้อย่างชัดเจน อาทิ ในมาตรา 8 (2) บัญญัติว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) ให้จัดระบบโครงสร้างและกระบวนการเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการด้านการจัดการศึกษา ซึ่งตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระบบและนอกระบบ

เมื่อแผนปฏิบัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลบังคับใช้การถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ รวมทั้งการถ่ายโอนการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการจัดการศึกษา ซึ่งอำนาจตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา 284 วรรค 3 (1) เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะจะต้องไม่ขัดแย้งกับมาตรา 289 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้นและเข้าไปมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อมาตรา 43 และ มาตรา 81 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ได้กำหนดให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 42

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทั้งสิ้น 7,853 แห่ง จำแนกออกเป็น 5 รูปแบบ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล 2,283 แห่ง (เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 172 แห่ง และเทศบาลตำบล 2,081 แห่ง) องค์การบริหารส่วนตำบล 5,492 แห่ง และการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง

คือ กรุงเทพมหานคร และพัทยา (ส่วนวิจัยและพัฒนา ระบบ รูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น : ข้อมูล ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2556) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบเป็นศูนย์รวมของการปกครองและการบริหารส่วนท้องถิ่นโดยมีผู้บริหารส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ ที่ตัดสินใจกำหนดนโยบายบริการและดำเนินการจัดบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง (รศณรงค์ รัตนเสริมพงศ์. 2542 : 68) นักวิชาการหลายท่านต่างมีความเห็นตรงกันว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นับวันยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษา (กมล สุดประเสริฐ.2550 : 121) ซึ่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยแล้ว นับเป็นหลักสากลที่ทุกประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยยึดถือและปฏิบัติโดยทั่วกัน เพราะ การศึกษาจัดเป็นบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่ต้องจัดให้กับคนในท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น.2552 :2) สำหรับลักษณะและวิธีการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เมื่อพิจารณาตาม กรอบกฎหมาย รวมทั้งความเหมาะสมด้านนโยบาย สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และความจำเป็น ด้านอื่น ๆ แล้ว สามารถดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ (กระทรวงศึกษาธิการ.2542 : 10-11) ได้แก่การจัดการศึกษาเองตาม อำนาจ หน้าที่ ด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยาย เปลี่ยนแปลงระดับ และประเภทการศึกษา โดยให้ สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการจัดการศึกษาใน ระดับ และประเภทที่มีความพร้อม ความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการภายในท้องถิ่น รวมถึงการ ขอรับการถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขึ้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายรูปแบบที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาแล้ว ทั้งนี้ มีปัจจัยอื่นที่มีส่วนสำคัญ ที่ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ อาทิ องค์ประกอบความพร้อมด้านวัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศภายในองค์การ หรือองค์ประกอบภายนอก เป็นต้น แต่จะด้วยอิทธิพลด้านใด ๆ ก็ตาม การบริหารและการจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเป็นการจัดเพื่อตอบสนองความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพและเป็นรากฐานของการ ดำรงชีวิต โดยมุ่งหวัง ให้มีคุณธรรมนำความรู้และทักษะทางด้านวิชาการอย่างเหมาะสมกับวัยและสอดคล้อง กับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัจจุบันองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา แต่ก็คงเป็นเพียงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเท่านั้น ส่วนการดำเนินการจัดการศึกษาด้วย ตนเอง ก็ยังคงมีเป็นส่วนน้อย ทั้งนี้ อาจจะเป็นสาเหตุมาจากปัญหาการถ่ายโอนภารกิจการศึกษาสู่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสาเหตุนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิจัย การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจะได้นำ ผลการวิจัยไปพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจนและถูกต้องตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาตามความพร้อมของท้องถิ่น นั้นได้อย่างถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อประชาชนในท้องถิ่นจะได้มีโอกาสในการศึกษาที่มีคุณภาพเทียบเท่าสังคมเมืองต่อไป ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีความพร้อมใน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อสร้างรูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และผสมผสานกับงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) หรือที่เรียกว่าวิธีวิจัยแบบผสม (Quantitative - Qualitative Mixed Methods Research) เพื่อเสนอเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นของการวิจัย
2. ศึกษาสภาพปัญหา โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวิชาการการศึกษา 5 ท่าน
3. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักวิชาการการศึกษา จำนวน 5 ท่าน

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบและยืนยันรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. ประชากร ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการกองการศึกษา นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้อำนวยการ กองการศึกษา/หัวหน้าส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 23,553 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จากจำนวน 76 จังหวัด รวม 1,782 คน ด้วยวิธีการ ดังนี้

2.1. แบ่งพื้นที่กลุ่มประชากรตามภูมิภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยได้ จำนวน 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

2.2. ในแต่ละภาคแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3. เลือกรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบตามวิธีการสุ่มอย่างมีระบบโดยสุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ดังนี้

(1) จำนวนองค์การบริหารส่วนจังหวัด	(76 X 100)/442	= 6 แห่ง
(2) จำนวนเทศบาล	(2,283 X100X/442	= 173 แห่ง
(3) จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล	(5,492X100)/442	= 415 แห่ง

ใช้ประชากรแต่ละรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด ได้ดังนี้

- (1) เรียงลำดับรายชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัด ออกเป็น 4 ภาค
- (2) สุ่มเลือกจังหวัดในแต่ละภาคโดยการจับลำดับรายชื่อจังหวัดทุกๆ 5 จังหวัด
- (3) จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากการสุ่มแบบ

หลายขั้นตอนและการสุ่มอย่างมีระบบ ได้ดังนี้

1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด	ได้กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	18 คน
2) เทศบาล	ได้กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	519 คน
3) องค์การบริหารส่วนตำบล	ได้กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	1,245 คน
	รวมกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	1,782 คน

3. ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ตัวแปรแฝงภายใน คือ ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจำแนกเป็น 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) องค์กรประกอบภายใน 2) องค์กรประกอบภายนอก 3) การมีส่วนร่วม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) แบบสอบถาม

5. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

5.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 สร้างแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและประเด็นคำถาม

5.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นและปรับปรุงแบบสอบถามฉบับเพื่อนำไปแจกจริง

5.4 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาวิจัยต่อไป

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเพื่อเก็บข้อมูลจากการศึกษาวิจัยต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และใช้โปรแกรมลิสเรล LISREL วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบและยืนยันรูปแบบการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า เมืองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย (1) องค์กรประกอบภายใน

ได้แก่ หลักสูตรการจัดการศึกษาท้องถิ่น โครงสร้างองค์กร บรรยากาศองค์การ การจัดการ งบประมาณ วัฒนธรรม วิสัยทัศน์องค์การ และพันธกิจ (2) องค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ชุมชน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยีและการสื่อสาร การเมืองและกฎหมาย และกฎหมายการศึกษา (3) องค์ประกอบการมีส่วนร่วม ได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมประเมินผล (4) ความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษารูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาสร้างรูปแบบเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของร่างรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำมาวิเคราะห์ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประเด็นที่เกิดจากการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า รูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกับร่างรูปแบบทุกประเด็น

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์ประกอบภายใน องค์ประกอบภายนอก และองค์ประกอบการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์โดยตรง และมีความสัมพันธ์กันมากกับความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนองค์ประกอบด้านความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงและอย่างมากกับด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและด้านบริหารงานทั่วไป โดยด้านบุคคล มีความสัมพันธ์น้อย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาอภิปรายผลเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. รูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่ามีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบที่ปรับแก้แล้ว (AGFI = 0.91) ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้อยู่ในระดับที่ดี ได้แก่ 1. องค์ประกอบภายใน 2. องค์ประกอบภายนอก และ 3. องค์ประกอบการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลมากต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ได้แก่

2.1 องค์ประกอบภายใน ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก มีดังนี้

1) โครงสร้างองค์กร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้ อาทิ เช่นศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุตา สุวรรณภิรมย์, ขวลิต ประภาวนนท์ และสมศักดิ์ วานิชยาภรณ์ (2545) ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดโครงสร้างองค์การ (Organization Structure) เป็นกระบวนการกำหนดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ

ระหว่างบุคคลและทรัพยากรเพื่อให้องค์การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) การจัดโครงการองค์การตามแนวตั้ง (The Vertical Organization) (2) การจัดโครงสร้างองค์การตามแนวนอน (Horizontal Organization) สอดคล้องกับ เซาว์ ไพร์พินด์โรจน์(อ้างใน ศิริอร ชันธหัตถ์) (2536) ได้เสนอแนวความคิด ว่าการจัดโครงสร้างขององค์การมีหลายแบบ ซึ่งแต่ละแบบก็มีข้อดีข้อเสียในตัวของมันเอง ฉะนั้น การที่ผู้บริหารจะวางแผนในการจัดโครงสร้างนั้น อาจจะต้องพิจารณาจากหลาย ๆ ปัจจัยด้วยกัน

2) การจัดการ การบริหารจัดการ (Management) หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่าง ๆ (A set of Functions) ที่กำหนดทิศทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทั้งหลายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective) หมายถึง การใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า(Cost - Effective) ส่วนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Right Decision) หมายถึง การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และมีการปฏิบัติการ ได้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงต้องมีทั้งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลควบคู่กันไป (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดา สุวรรณภิญโญ, ขวลิต ประภวานนท์ และสมศักดิ์ วาณิชยาภรณ์, 2545)

3) การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการมุ่งสู่เป้าหมายขององค์การทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อม ที่บุคคลทำงานร่วมกัน ในกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรทางการบริหารจัดการ 6 M's (Management Resources) ประกอบด้วย (1) คน (Men) (2) เงิน (Money) (3) วัสดุ (Material) (4) เครื่องจักร (Machine) (5) วิธีการบริหารจัดการ (Method or Management) และ (6) ตลาด (Market) กระบวนการบริหารจัดการ (Management Process) หมายถึง กระบวนการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยมีขั้นตอน ดังนี้ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

4) บรรยายกาของค์การ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดไว้ อาทิ เช่น ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1978) ได้ให้ความหมายของบรรยายกาของค์การว่า หมายถึง ลักษณะภายในของแต่ละองค์การ ที่ทำให้องค์การ มีความแตกต่างกันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ, ฮาลพิน (Halpin, 1966) ได้กล่าวไว้ว่าบรรยายกาของค์การ หมายถึง สภาพแวดล้อม ในระบบของแต่ละองค์การหรือหน่วยงาน กล่าวคือ ในแต่ละบุคคลจะต้องแสดงบุคลิกภาพซึ่งแสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง องค์การหรือหน่วยงานอื่นๆ ก็เช่นเดียวกันสามารถแสดงลักษณะเฉพาะในด้านบรรยายกาของค์การหรือหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งมีสอดคล้อง ทากูริ และลิทวิน (Taguri & Litwin อ้างถึงใน ปัญญา คงศรี, 2538) ให้ความหมาย ของบรรยายกาของค์การ หมายถึง ลักษณะของสิ่งแวดล้อมภายในองค์การ ประการแรก บุคคลในองค์การนั้นรับรู้หรือรู้สึกได้ ประการที่สอง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลในองค์การและประการ ที่สาม บอกถึงคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ทำให้แตกต่างไปจากองค์การอื่น ๆ , ฟอห์แฮนด์ และกิลเมอร์ (Forhand & Gilmer อ้างถึงใน สราวุธ โตนอก, 2539) กล่าวว่า บรรยายกาของค์การ หมายถึง กลุ่มของลักษณะที่อธิบายถึงองค์การและบอกถึงความแตกต่างขององค์การหนึ่งจากองค์การหนึ่ง ลักษณะนั้นจะต้องคงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง แล้วสิ่งนั้นจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของสมาชิกภายในองค์การนั้น หรือหมายถึง การรับรู้ของสมาชิกที่มี ต่อองค์การ ส่วนในสถานศึกษา หมายถึง การรับรู้ของสมาชิกในองค์การเกี่ยวกับด้านการบริหารงาน การนิเทศและ ความยุติธรรม ที่ผู้บริหารให้แก่ผู้ร่วมงาน, ธเนศ ข้าเกิด (2532) ให้ความหมายว่าบรรยายกา ในสถานศึกษาเป็นสภาวะ อันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา แล้วจะส่งผลความรู้สึก ของบุคลากรเป็นสถานการณ์ที่ไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้แต่เป็นความสะท้อน ของความรู้สึก ของบุคลากร ซึ่งบุคลากรปะทะกับสิ่งนั้นแล้ว เกิด

ความรู้สึกที่ดีก็เรียกว่า “บรรยากาศดี” ในทาง ตรงกันข้าม เมื่อบุคลากรปะทะแล้วเกิดความรู้สึกไม่ดีก็เรียกว่า “บรรยากาศไม่ดี” ทั้งยังสอดคล้องกับ ปรัชญา เต๋อหม่าลีร์ตัน (2551) กล่าวว่า บรรยากาศองค์การ หมายถึง การรับรู้ของสมาชิกแต่ละคนที่มีต่อสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเป็นลักษณะขององค์การ โดยมีอิทธิพลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในการทำงาน

2.2 องค์ประกอบภายนอก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก มีดังนี้

สังคมและวัฒนธรรม เป็นวิธีการคิดและการปฏิบัติที่เกิดจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มบุคคลและสังคม ประกอบด้วย (1) ค่านิยม (Values) (2) ทศคติ (Attitudes) (3) ความต้องการ (Need) (4) ลักษณะประชากรศาสตร์ (Demographic Characteristics) ของสังคมซึ่งองค์การเกี่ยวข้องอยู่ เช่น สิทธิมนุษยชน แนวโน้มการศึกษา และสถาบันสังคม ตลอดจนรูปแบบและลักษณะของประชากร

2.3 องค์ประกอบการมีส่วนร่วม ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก มีดังนี้

ก) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือยอมรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งด้านจิตใจอันแสดงออกมาในรูปธรรมและนามธรรมต่อสังคมหรือบุคคล

ข) การมีส่วนร่วมดำเนินการ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน หรือการบริหารงานการประสานงาน การฝึกอบรม การสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดำเนินการ ไว้ดังนี้ วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ และรัชชก โสภากิจ (2542) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโดยมีขั้นตอนการมีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หมายถึง ร่วมมองเห็นปัญหา ร่วมคิดแก้ไข ร่วมคิดพัฒนา ร่วมออกความคิดเห็น ร่วมกำหนดจุดประสงค์ กำหนดเป้าหมาย วางแผนพัฒนาหาแนวทางเพื่อดำเนินการต่อไป 2) ร่วมดำเนินการ หมายถึง ร่วมกันปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยการ ช่วยเหลือ ร่วมมือและประสานงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ 3) ร่วมในการประเมินผล หมายถึง ร่วมคิดวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนร่วมมีมากน้อยเพียงใด

ค) การมีส่วนร่วมประเมินผล การติดตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อประมวลผลที่เกิดขึ้นรวมทั้งเป็น การวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมดำเนินการไว้ดังนี้ อุดม เหลืองสด (2545) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการมีส่วนร่วมว่า มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและการตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญแล้วร่วมตัดสินใจทั้งในช่วงเริ่มต้นช่วงวางแผน และช่วงปฏิบัติตามแผน 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การทำ ประโยชน์ ให้กับงาน ทั้งช่วยเหลือด้านต้นทุน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือโดยการบริหารงาน การประสานงาน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การทำประโยชน์ให้กับงานทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน หรือโดยการบริหารงาน การประสานงาน และขอความช่วยเหลือ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมิน หมายถึง การประเมินว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ทั้งการประเมินผลความก้าวหน้าและการประเมินผลสรุปวอยอด โดยสังเกตจากความชอบและความคาดหวังซึ่งมีอิทธิพล สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลได้ 5) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มทั้งทางบวกและทางลบ

2.4 องค์ประกอบความพร้อมขององค์กรซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก มีดังนี้

ก. ด้านงบประมาณ นักวิชาการและนักการบริหารได้ให้ความหมายของการงบประมาณไว้ต่าง ๆ ดังนี้ กูลิค (1973) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการจัดทางงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการใช้จ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลใช้จ่ายเงินหรือตรวจสอบบัญชีโดยรอบคอบและรัดกุม, พนัส หันนาคินทร์ (2524) เห็นว่า งบประมาณควรจะหมายถึง การกำหนดรายรับ-จ่ายเงินที่คาดว่าจะได้มาและจ่ายไปตามประเภทของการจ่ายเงิน เช่น ค่าวัสดุภัณฑ์ ค่าใช้สอยให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในวงการเงินนั้น ๆ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานบริหารงบประมาณตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารงานและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานไว้ ดังนี้ การจัดทำแผนงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การวางแผนพัสดุ การกำหนดแบบรูปแบบรายการ ที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การจัดหาพัสดุ การควบคุมดูแล บำรุงรักษา การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลัง การจัดทำบัญชีการเงิน เป็นต้น

ข. ด้านบริหารงานทั่วไป การบริหารงานทั่วไป เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่น ๆ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้ อาทิ เช่น เฮอร์เชย์ และ บลันชาร์ด (1993) กล่าวไว้ว่า การบริหารทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) การวางแผนให้เป็นไปตามความต้องการ ที่แท้จริง 2) การจัดองค์การ 3) การสร้างแรงจูงใจ 4) การควบคุมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้, กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานบริหารงบประมาณตามที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารงานและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานไว้ ดังนี้ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการบริหารงาน การศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การ การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานงานเทคโนโลยีเพื่อ สถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา การประสานการจัดการศึกษา ในระบบ นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ค. ด้านบุคลากร ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของงาน ด้านการบริหารงานบุคคล ไว้ดังนี้ พะยอม วงศ์สารศรี (2542) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ดำเนินการสรรหา คัดเลือกและบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมให้ปฏิบัติงานในองค์การ พร้อมทั้งสนใจการพัฒนา อารมณ์รักษาให้สมาชิกที่ปฏิบัติงานในองค์การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพกาย และสุขภาพใจที่ดีในการทำงานและยังรวมไปถึงการแสวงหาวิธีการที่ทำให้สมาชิกในองค์การที่พ้นจากการทำงานด้วยเหตุ พุพพลภาพ เกษียณอายุ หรือเหตุอื่นใดในงานให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข, ญ์ภูพันธ์ เขจรนนท์ (2542) ให้ความหมายไว้ว่า กระบวนการที่ผู้บริหาร ผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับงานบุคลากร และ/หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรขององค์การร่วมกันใช้ความรู้ ทักษะ การคัดเลือกและบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ให้เข้าปฏิบัติงาน

ในองค์การ พร้อมทั้งดำเนินการธำรงรักษาและพัฒนาให้บุคลากรขององค์การมีคุณภาพชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวิศารศรีสุทธ และวิบูลย์ (2542) ได้เสนอไว้มีรายละเอียด คือ 1) การกำหนดนโยบายและวางระเบียบเกี่ยวกับตัวบุคคล 2) การวางแผนในการจัดอัตรากำลังให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ 3) การวางโครงการปฏิบัติ 4) การกำหนดหน้าที่และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ 5) การจำแนกตำแหน่ง 6) การกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้าง 7) การสรรหาคนมาทำงาน 8) การเลือกสรรและทดสอบ 9) การให้การทดลองและปฏิบัติงาน 10) บรรจุแต่งตั้ง 11) การจัดทำทะเบียนประวัติ 12) การย้ายและการโอน 13) การพัฒนาตัวบุคคล 14) การประเมินผลการปฏิบัติงาน 15) การพิจารณาความดีความชอบ 16) การเลื่อนตำแหน่งฐานะ 17) การรักษาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน 18) การจัดสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล 19) การปกครองบังคับบัญชา 20) การรักษาวินัย 21) การให้พ้นจากงาน 22) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวบุคคล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. จากตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่มีต่อรูปแบบมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ แต่ยังมีตัวแปรสังเกตการร่วมกับประโยชน์ (ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบการมีส่วนร่วม) และความพร้อมด้วยบุคลากรที่มีความสัมพันธ์น้อยกว่าองค์ประกอบอื่น ซึ่งอาจนำองค์ประกอบนี้มาแยกวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบใหญ่ๆ ในการศึกษาครั้งต่อไป

2. ควรศึกษาการพัฒนาารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบภายในและองค์ประกอบภายนอก ที่ส่งผลทางลบต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กมล สุดประเสริฐ; และ สุนทร สุนันท์ชัย. (2540). การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- กรมการปกครอง.(2545).แผนนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (2545-2559).กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครชาติแดน
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวทางการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ศุภสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.กรุงเทพฯ: พรึกหวานกราฟฟิค.
- จิดนวัตร ประโคทัง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ .วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2540). การปกครองท้องถิ่นไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
- ประภาพรธรรม ไชยวงษ์.(2544). การวิเคราะห์บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิณสุดา สิริธรงค์ศรี และ สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.

เมตต์ เมตต์การุจิต. (2547). การบริการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ, บั๊ค พอยท์ จำกัด.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550.(2550). กรุงเทพฯ, ศาลรัฐธรรมนูญ

รุ่ง แก้วแดง.(2540). รัฐธรรมนูญกับการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

วารุณี ศุภบัณฑิต.(2548). แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ

สถานศึกษาจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ดุขฎีบัณฑิต สาขาพัฒนาศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย